

[küba devrimiyle
ilgili bu yazı
brezilya komünist partisi
merkez komitesi
yayın organından alınmıştır]

kesintiye uğrayan devrim

eylem yayınları

KESİNTİYE
UĞRAYAN
DEVİRİM

eylem yayınları

P. K. 1384 İSTANBUL

EYLEM YAYINLARI : 6

Türkiye Yayını:
Eylem Yayınları
Eylül - 1975

Dizgi - Tertip:
Doğuş Matbaası

Baskı:
Ertu Matbaası
İSTANBUL

Brezilya Komünist Partisi
Merkez Komitesi Yayın
Organı A CLASSE OPERARIA

KESİNTİYE
UĞRAYAN
DEVİRİM

Türkçesi:
MURAT SİNANGİL

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

KESİNTİYE UĞRAYAN DEVRİM(*)

1 ocak 1959 tarihinde, Fidel Kastro'nun önderliğindeki devrim Küba'da zafer kazandı. Sierra Maestra'da silah elde ayaklanan savaşı grubu, gerilla savaşı ilerledikçe, muzaffer bir isyan ordusu haline gelip büyüdü. ABD'nin yıllardır desteklediği Batista'nın kanlı diktatörlüğü devrildi ve onun, halka karşı işlenen birçok cinayetlerin sorumlusu olan ordusu, Küba devrimcilerinin şiddetli darbeleri atında yıkıldı. Ülkeyi bir Amerikan sömürgesi, Amerikalı parababalarının bir eğlence ve sayfiye yeri haline getiren vatan hainlerinin, Küba'nın kaderiyle oynamalarına artık son verildi. Küba'da geniş halk kitlelerinin desteklediği ve halk iktidarı niteliğine derinden sahip yeni bir iktidar doğdu.

(*) Bu yazı Brezilya Komünist Partisi Merkez Komitesi yayın organı **A CLASSE OPERARIA (İşçi Sınıfı)** gazetesinin 61/1972 nolu sayısından çevrilmiştir.

Yeni iktidar, ulusu Amerikan ege-menliğinden kurtarmak ve büyük toprak sahiplerinin geri düzenine son vermek için köklü tedbirler aldı. Amerikan tekellerinin büyük işletmelerine ve şeker fabrikalarına el kondu. Köylüler, eskiden beri özlemini çektikleri toprağa toprak reformu yoluyla kavuştular. Mesken alım-satımı yoluyla yapılan vurgunculuğa son veren şehircilik reformu gerçekleştirildi. Kısaca kitelere özgürlük verildi ve halk düşmanları cezalandırıldı.

Küba devrimcileri, uluslararası alanda Latin Amerika'nın bütün anti-empyralist savaşçıları ile dayanışma kurdu. Onların mücadelesini destekledi. İkinci Havana Bildirisi ile kıtamızın bütün ezilen halklarına güçlü ve mücadeleci bir şekilde seslendi. Bunun yankısı muazzam oldu.

Gerçekten de Küba devrimi, Latin Amerika'da çok büyük yankı uyandırdı. Toplumun çeşitli tabakalarının mücadele ruhunu canlandırdı. Çünkü halk güçleri, bir Latin Amerika ülkesinde ilk kez eski hakim güçleri devirmeyi, özgürlük ve bağımsızlık için yepyeni bir yola girmeyi başarıyordu. Birçok ülkede, yeni bir toplum için, zalimlerle göğüs göğüseye döğüşmek üzere daha fazla sayıda genç silaha sarıldı ve

birçok ülkede devrimci eylemler patlak verdi.

Küba devrimi, revizyonist iddialara ağır b' darbe indirdi. Fidel Kastro ve arkadaşlarının kazandığı zafer, modern revizyonizmin, ünlü «barışçı yoldan devrim» tezini inandırıcı bir hale getirmek için en çok belendiği zamana rastlar.

O zamanlar SBKP'nin oportünist yolunu izleyen partiler, reformları ve burjuvaziyle işbirliğini önererek parlamenter yola atılıyor ve gerici hükümetlerde yer kapmak için mücadele ediyorlardı. Karaip Denizi'ndeki olaylar, bunların siyasetinin iflas ettiğini ortaya koydu ve reformist tavırla devrimci tavır arasındaki farklılığa açıklık getirdi.

Küba devrimi, bütün bu konularda önemli bir rol oynadı. Küba devriminin tecrübesi daha derinliğine, Marksizm-Leninizm ışığında ve çıkan dersler genelleştirilerek tahlil edilmelidir. Bu genelleştirme, olumsuz ve olumlu yanları daha açık tesbit etmeye olduğu kadar, kitlelerin tek yanlı değerlendirmeyi reddetmesini sağlayacak eğitime de imkan verir.

Küba örneği, Latin Amerika'da devrim şartlarının olduğunu inkar edilmez bir şekilde ortaya koydu ve bu kıtada devrim sü-

reci üzerine eski teorilerin yıkılmasını sağladı. Mesela, Küba Sosyalist Halk Partisi, o zamanlar şu iddiayı ileri sürüyordu: Küba, ABD'ne yakınlığı dolayısıyla dünyada devrimin en son zafer kazanacağı ülkelerden biridir. Latin Amerika'nın diğer komünist partileri de, devrimin hızla zafer kazanacağına inanmıyorlar ve iktidarı almaktan çok, mevcut iktidarlar çerçevesi içinde kısmi kazançlar için mücadele ediyorlardı.

Küba tecrübesi, yepyeni bir örnek oldu. Latin Amerika'da geleneksel şehir ayaklanmalarıyla, hele birkaç kışlanın isyanıyla kurtuluşun sağlanamayacağını gösterdi. O zamana kadar, devrimin başlatılması için, ulus çapında derin bir siyasi buhranın baş göstermesinin vazgeçilmez bir şart olduğuna inanılıyordu. Küba tecrübesi bunun mutlak bir şart olmadığını gösterdi.

Öte yandan ülkelerinde devrimin küçük silahlı gruplar tarafından başlatıldığı gerçeğinden hareket eden Küba yöneticileri, uzun bir savaşı yürütebilecek, kitlelerin güvenini kazanabilecek ve millî demokratik öze sahip bir siyaset izleyebilecek bir halk ordusunun kurulması için fazla çaba gösterilmesinin gerekli olmadığı sonucuna vardı. Şehirlerde heyecan yaratacak olaylar çıkaran veya dağlarda gezinen, halktan ko-

puk küçük devrimci grupların yeterli olduğunu ileri sürdü.

İşte böylece gerçek halk savaşıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan «foko teorisi» doğdu. Pasif bir topluluğu ardından sürükleyebilecek «kahramanları» tek faal güç olarak gören geçen yüzyılın Rus popülistlerinin hatası tekrarlanmaktaydı.

Küba devriminin çok geniş içeriğe sahip şairlerle zafer kazandığı, emperyalizm karşı kısa sürede tavır takındığı ve hatta kendini sosyalist diye nitelendirdiği gerçeğinden hareket eden Küba yöneticileri, Latin Amerika'da her devrimin başından itibaren sosyalist nitelikte olacağı sonucuna vardılar. Hatta, daha da ileri giderek, bütün kıta için tek bir devrim olacağını iddia ettiler. Böylece, devrime ilk aşamada demokratik ve millî görevler yükleyen emperyalist hakimiyeti ve feodal kalıntıları görmediler ve her ülkenin kendine özgü somut gerçeği olduğunu inkar ettiler.

Bu «aşırı sol» tavrıyla, millî özellikler gözönüne alınmadan ve her devrimin o ülkenin halkının eseri olduğu unutulurak devrimin vazgeçilmez bir aşaması da atlanıyordu.

Küba devriminde şehir küçük-burjuvazisinin oynadığı devrimci rolün

önemli bir yer tuttuğu gerçeğinden hareket eden Küba yöneticileri, toplumun bu tabakasının devrimin ana gücünü teşkil ettiği ve devrimci hareketin önderliğinin de şehir küçük-burjuvazisine düştüğü gibi saçma bir sonuca vardılar. Ve pratikte de bu teoriyi izleyerek küçük-burjuva gruplarını «yönetici çekirdek» olarak tanıdılar. Proletaryayı ve köylü kitlelerini küçümsediler. Latin Amerika devrimlerinde küçük-burjuvaziye önemli bir yer düştüğüne hiç şüphe yoktur. Ama bu yer, asla önderlik değildir. Brezilya ve diğer ülkelerdeki olayların doğruladığı gibi, küçük-burjuvazi devrimi sonuna kadar yürütme yeteneğine sahip değildir. Devrime, sadece işçi sınıfı ve onun öncü partisi kararlı ve tutarlı bir yön verebilir.

Küba devriminin, komünist partiler içindeki ağır oportünizm belirtilerini açıkça ortaya koyduğu gerçeğinden hareket eden Küba yöneticileri, hiç tereddüt etmeden, bir devrimi yönetmek için proletarya partis'ne gerek olmadığı sonucuna vardılar. Onlara göre, parti bir engel teşkil ediyordu ve esas olan, gerilladan doğan siyasi örgüttü ve önderlik rolü de ona düşmekteydi. Gerçek hiç de öyle değil! Oportünist partilerin bir devrimi yönetemeyeceği apaçıktır. Fakat bu gerçek, öncü bir prole-

tarya partisinin mutlak gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Parti olmadan, hiç bir devrimci hareket sonuna kadar başarıyla yürütülemez. Tecrübe, yalnızca gerçek Marksist-Leninist partilerin, bilimsel teorik kararlılıkları sayesinde, devrimi bütün süreci boyunca ve bütün aşamalarında doğru bir şekilde yönetebileceklerini ispatlamıştır.

Küba yöneticileri, işte bütün bu konularda gerçekleri çarpıtarak, siyasi, askerî ve örgütsel alanda yanlış bir teoriyi, objektif gerçeklerden kopuk ve Marksizm-Leninizm aykırı «foko teorisi»ni yaratmışlardır. Onlar, Küba devriminin tecrübesini abes bir hale soktular. Ve bu teorinin pratiğe uygulanması gerçekten de ağır yenilgilere yolaçtı, devrime ağır zararlar verdi. Örnek olarak Venezuela'yı, Bolivya'yı Peru'yu, Kolombiya'yı, Arjantin'i ve nihayet Brezilya'yı gösterebiliriz.

«Foko teorisi»nin uygulanmasında karışılan yenilgiler, Fidel Kastro ve çevresini bundan daha az hatalı olmayan bir tuma itti. İşte şimdi onların, bugüne kadar aleyhinde konuştukları reformculuğa tuttukları alkışın sesini duyuyoruz. İkinci Havana Bildirisini bir yana iterek, revizyonist partilerle yeni bağlar kurdular ve bazı durumlarda daha da ileri giderek, ülkeleri-

nin bağımsızlığı için can veren, hem de «foko teorisi»ni uygularken öldürülen gerillaların kanına elleri batmış Perulu ve Bolivyalı generallere ateşli övgüler düzdüler. Peru'daki Alvarado rejimi, Fidel Kastro taraftarları için «gerçek bir devrim» oluverdi. Şili'de Allende hükümeti altında olup bitenler, Kastro taraftarları için gerçek bir sosyalist devrimdir. Onlar, sömürücülerin uşağı silahlı kuvvetlere, polise ve mahkemelere hiç dokunulmamış olmasına rağmen, durumu böyle değerlendirmektedirler. Devam edelim: Kastro ve taraftarları, Sovyet revizyonistleriyle bağlarını sağlamlaştırdılar. Kendilerinin son derece şiddetle saldırdıkları Amerikan emperyalistleriyle işbirliği yapan Çekoslovakya istilacılarıyla hiç utanmadan birleştiler.

Şimdi Fidel Kastro, üçüncü bir tavır takınmaktadır. Bir yandan revizyonistlerin yanında saf tutarken, diğer yandan halkların devrimci mücadelesini desteklemeyi savunuyor. Bu davranış, revizyonist kampı ve Latin Amerika'daki reformcu akımları güçlendirmekten başka bir işe yaramayacaktır. Kastro, Şili'yi ziyaret ettiği sırada bu ülkede sosyalizmin kurulduğunu bildirdi. Bu, gerçeklere aykırıdır. Ve Şili revizyonistlerini güçlendirmekten başka bir şey değildir.

Bununla birlikte Küba yöneticilerinin Amerikan emperyalizmine hücum ettikleri doğrudur. Bu bakımdan anti-emperyalist güçlere katılabilirler. Ama genel çizgileri tutarlı değildir. Çünkü, dünya hakimiyeti çabasında olan ABD ile işbirliği yapan Sovyetlerle bireşerek, yanlış ve reformcu çözümlerle, devrim hareketini durdurmaya çalışanları desteklemektedirler.

İç cephede de Küba devrimi geriye doğru gitti. Yeni toplumun kuruluşunda doğru siyaseti garanti edecek gerçek bir Marksist-Leninist partiden yoksun olan Kastro ve çevresi, ilk başarılarından sonra gelen güçlükler karşısında durakladılar. Küba, bağımsız bir yol izleyerek, sosyalizmin maddi temelini kuramadı. Sovyet revizyonistlerine gitgide yaklaşıp onların iktisadî hakimiyeti altına giren Küba, bazı Doğu Avrupa ülkeleri gibi sosyal-emperyalizmin etki alanına girdi. Bütün ekonomisinin tek bir ürüne (şeker üretimine) bağlı olması, onun yarı-sömürge ekonomisinin belirgin özelliğidir.

Önceleri bu denli umut dolu olan, Latin Amerika'nın ve bütün dünyanın ezilen sınıflarında böylesine heyecan uyandıran Küba devrimi niçin saptı, niçin yarı yolda kaldı? Çünkü, Küba devriminde bir prole-

tarya önderliği olmadı. Küba, büyük bir ülke olmamakla birlikte, doğru bir Marksist-Leninist önderlik altında, kendi gücüne güvenerek çok yönlü bir iktisat geliştirmek, temel sanayileri kurmak, hafif sanayiyi ilerletmek, kollektif tarımı çeşitli kesimlerde geliştirmek için, yani gerçek bağımsızlığı sağlayan tek usulü uygulamak için her imkana sahipti. Böylece, devrimin zaferini perçinlemek ve sosyalizm yolunda ilerlemek mümkün olabilirdi.

Brezilya komünistleri, Kastro ve çevresinin katettiği yolun olumlu ve olumsuz yönlerini tahlil ederek, halka, millî ve sosyal kurtuluş yolunda daha iyi önderlik etmek için Küba tecrübesinden gerekli dersleri çıkarmayı amaç edinmektedir. Brezilya komünistleri, İkinci Havana Bildirisi'nin yaptığı çağrıya sadıktır.

Bir yandan Küba yöneticilerinin hatalarına ve sapmalarına karşı mücadele ederken, öte yandan Küba'ya karşı ABD baskısını mahkum etmeyi ve ABD saldırısını karşısında Küba halkıyla tam dayanışmalarını açıklamayı, Brezilya komünistleri vazgeçilmez bir görev bilmektedir.

Brezilya komünistleri, Küba emekçi kit-

lelerinin, bu ay içinde onüç yaşını dolduran devrimlerini ilerletecek yolu eninde sonunda bulacaklarından emindirler.

EYLEM YAYINLARI

- 1 — **DÜNYA İŞÇİ SINIFINA TARİHİ DERSLER**
(ÇKP'nin SBKP'ne 4-5 ve 9, Mektupları)
180 Sayfa, 12,5 TL.
  - 2 — **GENÇLİK HAREKETİN YÖNÜ**
Mao Zedung
32 Sayfa, 2,5 TL.
  - 3 — **SÜREKLİ OKUNAN ÜÇ YAZI (Toplatıldı)**
Mao Zedung
24 Sayfa, 2 TL.
  - 4 — **MÜCADELE VE ZAFER BAYRAĞI LENİNİZM**
Ramiz Alia
32 Sayfa, 2.5 TL.
  - 5 — **KİTLELERE GÜVENELİM VE DAYANALIM**
An Çi-un
16 Sayfa, 2 TL.
- YAKINDA ÇIKACAK OLAN
- **BURJUVAZİNİN VE GERİCİLİĞİN
HİZMETİNDE SOSYAL-DEMOKRASI**
Adem Mesini (Arnavutluk Dil ve Tarih Billmi
Profesörü)
16 Sayfa, 2 TL.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

200 kuruş